

Stanovisko Asociácie priemyselných zväzov a dopravy
na rokovanie HSR SR dňa 25.3.2024

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č.404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

1. Postoj APZD k návrhu zákona

APZD súhlasí s predloženým materiálom a odporúča ho na ďalšie legislatívne konanie.

2. Zdôvodnenie postoja APZD

APZD uplatnila v medzirezortnom pripomienkovom konaní **11 zásadných pripomienok**. Z toho boli 4 pripomienky akceptované, 2 pripomienky boli akceptované čiastočne a 5 pripomienok nebolo akceptovaných. V prípade neakceptovaných pripomienok APZD ustúpilo od pripomienky po dohodnutí kompromisného alebo alternatívneho riešenia. **Návrh zákona sa predkladá bez rozporov.**

Návrh zákona prináša aj **celkovú zmenu procesu udeľovania prechodného pobytu na účel zamestnania** nasledovne:

1. **Úrad práce vydá na žiadosť zamestnávateľa potvrdenie o možnosti obsadenia pracovného miesta ešte pred tým ako cudzinec požiada o udelenie prechodného pobytu** (dnes až po podaní žiadosti).
Výhoda: Eliminovali sa prípady, kedy cudzinecká polícia musela začať konania o žiadosti, ktoré boli neskôr úradom práce zamietnuté – šetria sa náklady zamestnávateľov aj cudzincov.
2. **Policajné útvary už budú prijímať žiadosti len od tých štátnych príslušníkov tretích krajín, pri ktorých úrad práce vydal súhlasné potvrdenie.**
Výhoda: Zníži sa zaťaženie oddelení cudzineckej polície. Odhadujeme, že počet tohto typu žiadostí sa zníži o tretinu až polovicu.
3. **Cudzinec bude môcť začať pracovať ihneď po podaní žiadosti o prechodný pobyt na účel zamestnania na cudzineckej polícii** – t.j. ešte pred vydaním prechodného pobytu na účel zamestnania cudzineckou políciou (dnes až po vydaní).
Výhoda: Nebudeme čakať na rozhodnutie cudzineckej polície ďalšie týždne. Cudzinecká polícia rozhodne v čase, kedy zamestnanec už pracuje a prípadné zamietnutie pobytu bude informovať zamestnávateľa.

Táto zmena znamená **významné skrátenie procesov zamestnávania cudzincov na území Slovenska.**

Nadálej pretrváva riziko príliš dlhých procesov a to z dôvodu nedostatočnej kapacity zastupiteľských úradov – ak sa nevyrieši ich priepustnosť nepomôže ani táto zmena tohto zákona.

Oproti návrhu, ktorý bol predložený do MPK:

- bolo upravené, že v prípade preukazovania vyšších odborných zručností pri vybraných IT povolaniach bude ako doklad o preukázaní **postačovať vyhlásenie zamestnávateľa**,
- sa ustanovilo, že **štátny príslušník tretej krajiny, u ktorého úrad práce vydal potvrdenie o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta bude môcť začať pracovať ihneď** po podaní úplnej žiadosti o prechodný pobyt na účel zamestnania alebo o modrú kartu (nebude teda potrebná čakať na vydanie prechodného pobytu cudzineckou políciou),
- sa navyšuje **% podiel štátnych príslušníkov tretích krajín zamestnaných v nedostatkových profesiách z 30% na 45%**,
- sa dopĺňa súhlas užívateľského zamestnávateľa s dočasným pridelením v príslube na zamestnanie.

3. Stručný popis navrhovaných zmien, cieľ a obsah materiálu

Cieľom návrhu zákona je najmä **transpozícia Smernice EPaR (EÚ) 2021/1883 z 20. októbra 2021 o podmienkach vstupu a pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín na účely vysokokvalifikovaného zamestnania a o zrušení smernice Rady 2009/50/ES tzv. Modré karty do národnej legislatívy.**

[Zákon č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov](#)

Národné víza

- návrh upravuje vydávanie národného víza **aj na účel podania žiadosti o udelenie pobytu** (okrem žiadostí o prechodný pobyt na účel podnikania), a to najviac na 90 dní s tým, že do národného víza sa **zapíše účel prechodného pobytu** a identifikácia budúceho zamestnávateľa. Následne **cudzinec nebude oprávnený požiadať o iný pobyt, aký má určený v národnom víze**. Na základe tohto národného víza bude môcť cudzinec po podaní úplnej žiadosti o pobyt okamžite pracovať.
- okrem zastupiteľských úradov budú žiadosti v zahraničí prijímať aj **externí poskytovatelia konzulárnych služieb**, ak budú pre danú krajinu zazmluvnení

Cestovné povolenie

- v zmysle Nariadenia EPaR (EÚ) 2018/1240 sa zavádza **nový pojem – cestovné povolenie**; o jeho udelení a odvolaní rozhoduje Ministerstvo vnútra SR
- nariadenie zavádza **nové informačné povinnosti osôb vstupujúcich cez vonkajšie hranice EÚ z krajín bez vízovej povinnosti** - tieto osoby budú musieť **pred cestou do schengenského priestoru získať cestovné povolenie prostredníctvom elektronickej žiadosti v systéme ETIAS**
- ETIAS je Európsky systém pre cestovné informácie a povolenia - osoba sa v ňom sama online registruje za poplatok 7 eur, ktorý hradí platobnou kartou pri podaní žiadosti. Povolenie bude vydané do pár minút. Dĺžka pobytu nesmie presiahnuť 90 dní v rámci akéhokoľvek 180-dňového obdobia. Od roku 2026 sa registrácia v ETIAS bude uplatňovať aj na kontinentálnu medzinárodnú dopravu.

Žiadosť o udelenie prechodného pobytu

- štátni príslušníci tretej krajiny je **oprávnený zotrvať na Slovensku až do rozhodnutia o žiadosti o udelenie prechodného pobytu** (ak je žiadosť úplná)
- cudzinec **nemôže policajný útvar požiadať o zmenu účelu platného pobytu**, ak má udelený prechodný pobyt na účel:
 - o zamestnania menej ako 12 mesiacov a chce ho zmeniť na účel podnikania
 - o sezónneho zamestnávania
 - o štúdia až do doby riadneho skončenia štúdia na vysokej škole
- **ruší sa podmienka predkladať doklad o finančnom zabezpečení pobytu** pri žiadosti o prechodný pobyt na účel zamestnania na základe potvrdenia o možnosti obsadiť voľné pracovné miesto alebo pri jeho obnove
- ruší sa podmienka predkladať potvrdenie o ubytovaní v žiadostiach o prechodný pobyt na účel zamestnania pri zamestnancoch v medzinárodnej doprave (zahŕňa osobnú aj nákladnú dopravu)
- žiadatelia o prechodný pobyt na účel zamestnania (vrátane vnútropodnikového presunu) **nebudú k žiadostiam predkladať pracovné zmluvy alebo prísľuby na zamestnanie** (pozn. bude nahradené potvrdením o možnosti obsadiť voľné pracovné miesto)
- ruší sa povinnosť policajného útvaru žiadať od úradov práce potvrdenie o možnosti obsadiť voľné pracovné miesto (ďalej VPM) (pozn. úrady práce ho budú zasielať samé)
- ak cudzincovi zanikol prechodný pobyt na účel podnikania, počas ktorého nebola splnená podmienka dosiahnutého obratu, **o nové povolenie bude môcť požiadať až po uplynutí 12 mesiacov**
- **lehota policajných útvarov** na rozhodovanie o udelení prechodného pobytu je 90 dní od prijatia žiadosti; vo vybraných prípadoch je lehota kratšia:
 - o **60 dní, ak ide o prechodný pobyt na účel zamestnania** na základe potvrdenia o možnosti obsadiť voľné pracovné miesto a nejde o nedostatkovú profesiu
 - o **30 dní** v prípade prechodných povolení na
 - účel zamestnania **na pozícii s nedostatkom pracovnej sily**
 - účel sezónneho zamestnávania
 - účel štúdia
 - účel zamestnania občana OECD a súčasne štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý zastupuje alebo pracuje pre zahraničného investora a jeho manžela/ku a dieťa mladšie ako 18 rokov
 - na účel zamestnania tretiačka, ktorý zastupuje alebo pracuje významného zahraničného investora a jeho manžela/ku a dieťa mladšie ako 18 rokov
 - na účel zamestnania tretiačka, ktorý zastupuje alebo pracuje pre centrum podnikových služieb alebo technologické centrum a jeho manžela/ku a dieťa mladšie ako 18 rokov

Obnovenie prechodného pobytu

- policajný útvar nevyhoví žiadosti o obnovu prechodného pobytu na účel zamestnania, ak mu úrad práce nedoručil potvrdenie o možnosti obsadiť voľné pracovné miesto alebo je potvrdenie staršie ako 90 dní
- ak cudzinec predloží neúplnú žiadosť o obnovu prechodného pobytu, chýbajúce doklady bude môcť doplniť najneskôr do 30 dní; lehota môže byť predĺžená o ďalších 15 dní

Zrušenie prechodného pobytu

- rozširuje sa okruh dôvodov, pre ktoré môže policajný útvar zrušiť prechodný pobyt aj o:
 - o ak cudzinec uviedol v žiadosti nepravdivé informácie o svojom ubytovaní alebo o finančnom zabezpečení alebo predložil falošné či pozmenené údaje
 - o Ak cudzinec neplní alebo nemôže plniť účel vydaného prechodného pobytu

Modrá karta (na účel vysokokvalifikovaného povolania)

- udelí sa na dobu platnosti potvrdenia o možnosti obsadiť voľné pracovné miesto + 90 dní, najviac na 5 rokov
- **vzťahuje sa na zamestnania vyžadujúce vyššiu odbornú kvalifikáciu**, pričom tretiak má:
 - o ukončené min. VŠ štúdium I. stupňa – predkladá rozhodnutie o uznaní dokladu o štúdiu,
 - o vyššie odborné zručnosti (definované EÚ smernicou) – predkladá vyhlásenie zamestnávateľa
- **výška mzdy dosahuje najmenej 1,2-násobok priemernej mzdy** v SR za predchádzajúci rok; u absolventov do 3 rokov od ukončenia VŠ štúdia je limit najmenej 1,0-násobok
- policajný útvar o žiadosti rozhodne do 30 dní

Ďalšie zmeny:

- **ruší sa vydávanie doplnkového dokladu „Dodatočné údaje o zamestnaní“**
- medzi podmienky získania dlhodobého pobytu sa dopĺňa znalosť slovenského jazyka slovom a písmom; podmienka sa preveruje absolvovaním ústneho a písomného testu
- **povinnosť zamestnávateľa písomne nahlásiť policajnému útvaru nenastúpenie cudzinca do zamestnania do 3 pracovných dní sa rozširuje aj na národné víza**
- za správny delikt ubytovateľa sa okrem nesplnenia ohlasovacej povinnosti o ubytovaní cudzinca bude považovať aj o prekročenie maximálnej ubytovacej kapacity zariadenia (pokuta do 3300 eur)
- **policajným útvarom sa zavádza povinnosť do troch pracovných dní informovať:**
 - o úrad práce: o vzniku a zániku prechodného pobytu na účel zamestnania/zlúčenia rodiny/modrej karty alebo o zamietnutí podanej žiadosti
 - o **zamestnávateľa: o odňatí alebo zániku modrej karty, zániku prechodného pobytu na účel zamestnania alebo zlúčenia rodiny**
- cudzinec bude oprávnený zotrvať na území SR až do doby obnovenia povolenia na prechodný pobyt (ak si riadne splnil podmienky žiadosti o obnovenie), pri zamietnutí musí opustiť územie SR
- zvyšujú sa niektoré správne poplatky v súvislosti s vydávaním dokladov na prechodný pobyt

Zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti

Nové znenie § 21a Potvrdenie o možnosti obsadiť voľné pracovné miesto, ktoré zodpovedá vysokokvalifikovanému zamestnaniu (na účel vydania modrej karty)

- **potvrdenie už nebude vydávať ústredie práce ale úrady práce**, a to na základe žiadosti zamestnávateľa do 15 dní od prijatia žiadosti
- **zamestnávateľ podáva žiadosť elektronicky** (s kvalifikovaným elektronickým podpisom) na určenom formulári cez portál verejnej správy a obsahuje tieto prílohy
 - o kópia **pracovnej zmluvy alebo prísľub zamestnávateľa**,
 - o kópia rozhodnutia o uznaní **dokladu o vzdelaní** alebo vyhlásenie zamestnávateľa o spôsobe preverenia vyšších odborných zručností (ak ide o vybrané IT povolania)
- žiadosť môže podať iba zamestnávateľ, ktorý
 - o v posledných piatich rokoch neporušil zákaz nelegálneho zamestnávania
 - o najneskôr v deň podania žiadosti zverejnil voľné pracovné miesto; povinnosť zverejnenia sa nevzťahuje na žiadosti o obnovu modrej karty, pri prechode z prechodného pobytu na účel zamestnania alebo národného víza na modrú kartu v rámci toho istého pracovného miesta
 - o má splnené daňové povinnosti, nie je v konkurze a likvidácii a riadne si plnil záväzky voči svojim zamestnancom
 - o pracovný pomer uzatvára na najmenej na šesť mesiacov
 - o dohodol mzdy najmenej vo výške 1,2-násobku priemernej mzdy v hospodárstve za predchádzajúci rok (pri absolventoch do 3 rokov od ukončenia štúdia min. na 1,0-násobok)
- **úrad práce vydá a elektronicky zašle potvrdenie** o možnosti obsadiť voľné pracovné miesto, ktoré zodpovedá vysokokvalifikovanému pracovnému miestu
 - o **MV SR alebo MZVEZ SR**, podľa toho, čo vyznačil zamestnávateľ v žiadosti o vydanie potvrdenia
 - o **zamestnávateľovi**

Nové znenie § 21b Potvrdenie o možnosti obsadiť voľné pracovné miesto

- potvrdenie vydáva úrad práce na základe žiadosti zamestnávateľa, a to **do 15 dní od prijatia žiadosti** a to na účel vydania alebo obnovy prechodných povolení na účel zamestnania
- **zamestnávateľ podáva žiadosť elektronicky** (s kvalifikovaným elektronickým podpisom) na určenom formulári s nasledovnými prílohami
 - o kópia pracovnej zmluvy alebo prísľub zamestnávateľa, **vrátane súhlasu užívateľského zamestnávateľa, ak ide o dočasné pridelenie štátneho príslušníka tretej krajiny**,
 - o kópia rozhodnutia o uznaní dokladu o vzdelaní
 - o kópia dokladov preukazujúcich vnútropodnikový presun
 - o kópia dohody o dočasnom pridelení medzi agentúrou dočasného pridelenia a užívateľským zamestnávateľom a medzi agentúrou dočasného pridelenia a zamestnancom)
- žiadosť môže podať iba zamestnávateľ, ktorý

- v posledných piatich rokoch neporušil zákaz nelegálneho zamestnávania; podmienka sa prípadne vzťahuje aj na hostiteľského (vnútropodnikový presun) a užívateľského zamestnávateľa
- najneskôr v deň podania žiadosti zverejnil voľné pracovné miesto
 - najmenej 20 pracovných dní pred podaním žiadosti
 - najmenej 15 pracovných dní pred podaním žiadosti, ak ide o obnovu povolenia na sezónne zamestnávanie
 - najneskôr v deň podania žiadosti, ako ide o účel štúdia, stáže v rámci vnútropodnikového presunu, nedostatkovú profesiu u zamestnávateľa s menej ako 45 % štátnych príslušníkov tretích krajín
 - povinnosť zverejniť pracovné miesto neplatí pri obnove prechodného pobytu na účel zamestnania alebo pri prechode naň z národného víza v rámci toho istého pracovného miesta
- agentúra dočasného zamestnávania vykonáva činnosť najmenej 3 roky
- úrad vydá potvrdenie s prihliadnutím na situáciu na trhu práce (vykoná test trhu práce); **test trhu práce sa nevykonáva, ak:**
 - ide o výkon sústavnej vzdelávacej činnosti alebo vedeckej činnosti
 - ide o vnútropodnikový presun cudzinca s vysokoškolským vzdelaním, ktorý vykonáva stáž alebo o cudzinca, ktorý vykonáva funkciu vedúceho zamestnanca alebo odborníka
 - sa potvrdenie vydáva **pri obnove pobytu alebo pri prechode z národného víza na prechodný pobyt na účel zamestnania na to isté pracovné miesto**
 - **pri nedostatkových profesiách** (zamestnania s nedostatkom pracovnej sily)
- v prípade **nedostatkových profesií sa navyšuje % štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorých v takomto režime možno zamestnať bez potreby vykonania testu trhu práce, a to z 30% na 45%**
- potvrdenie o možnosti obsadiť voľné pracovné miesto sa vydáva na obdobie zamestnania alebo dočasného pridelenia, najdlhšie na:
 - 2 roky
 - 180 dní pri sezónnom zamestnávaní
 - 1 rok pri výkone stáže v rámci vnútropodnikového presunu a 3 roky, ak ide o vedúceho či odborného zamestnanca
 - 5 rokov, ak tak ustanovuje medzinárodná zmluva
 - na dobu prechodného pobytu, ak je už udelený
 - na obdobie modrej karty, ak je už udelená
- úrad práce vydá a elektronicky zašle potvrdenie MV SR alebo MZVEZ SR, podľa toho, čo vyznačil zamestnávateľ v žiadosti o vydanie potvrdenia, a zamestnávateľovi

Ďalšie zmeny

- rozširuje sa povinnosť zamestnávateľov informovať príslušný úrad práce, že cudzinec nenastúpil do siedmych dní od dohodnutého nástupu do zamestnania
- držitelia modrých kariet môžu byť vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie

Predpokladaná účinnosť: 1. júla 2024 okrem ustanovení o cestovnom povolení, ktoré sú naviazané na spustenie medzinárodného systému ETIAS